Costel Baboş

Povestea popii din Columbari

De o vreme tata lucreaza la oras. N-as putea spune exact, dar se pare ca bate si îndoaie fiare intr-o uzină. Fabrică. Ori le rasuceste. Cel putin asa am inteles eu că fac altii care lucrează acolo.

- Pai cum, a întrebat unul, dacă nu chiar Florea a lui Ciubăr, ăsta a ajuns „potcovar" la oras?

- Parcă din fiare numai potcoave se pot face? i-a raspuns Dumitru din Bulci, scuipând o data-n sus si o data-n jos, cum făcea întotdeauna când simtea ca are dreptate si nimeni nu-l poate contra.

Vasile Soitor (sau Cioclod, cum fusese poreclit), mai curios ca altii din fire, mergând la oras cu ceva treburi, s-a abatut si pe la uzina cu pricina ca sa vadă cu ochii lui ce anume făcea tata. L-a găsit (după ce a lasat 2 lei portarului) sezând pe o conductă si jucându-se cu un electrod pe care îl tot înfigea în pământ.

- Ce faci tu, Petre, aici? l-a întrebat Vasile, cu ce te ocupi tu?

- Sunt asudor, i-a raspuns tata si cu asta l-a lămurit pe Vasile, iar Vasile la rândul său i-a lămurit pe cei din sat.

Asa că, până una alta, lumea stie ca tata e asudor si asudă la fiare.

Din când în când, tata mai trimite bani acasă, dar atât de putini că nu ajung nici pentru pâinea cea de toate zilele. Noroc că ne mai ajută cei din sat. Câteodată îmi mai cumpăr si dulciuri, câteva bomboane sau un pachet de biscuiti, pe care le dau întodeauna lui Ucă, frate-meu. Uneori mai trimite si tata, (dulciuri) dar ajung topite sau fărâmitate si pline de furnici. Motivează (tata) că e prea mare chiria, alimentele-s prea scumpe si mai cheltuie si cu femeile.

- Păi de ce cheltuie cu femeile? s-a nedumerit a' lui Petrihoi (de fapt fecioru-său) intr-o seara la bufet. De ce nu-si ia una si s-o tie pe aia, ce le tot schimbă ca pe izmene?

Tocmai a' lui Petrihoi s-a găsit sa pomenească de izmene, care nu si le schimba nici la un an o dată, pute după el ca după mortăciune. Când intră-n birt, toti isi aprind tigările...

- O să-si aleaga el una, si-a dat cu părerea a' lui Bistos, numai că mai întâi

trebuie să le testeze...

- Să le tosteze?! s-au mirat câtiva din preajmă care l-au auzit. Cum vine asta?

- Să le tatoneze...

Mai mult n-a putut să le explice a' lui Bistos, nu stia nici el cum vine, auzise si el vorbele pe la oras că mergea des cu carul să vândă tuică. Păi nu l-a prins o data Dinu militianul (Plutonieru')? A' lui Bistos tocmai da să iasă din sat, dimineata înainte de cântatul cocosilor.

- Ce-ai în car, Chiorene? l-a luat Dinu.

- Ce să am, a făcut ăstalalt pe prostul.

- Chiar asa, ce ai?

- Una, alta...

Parca Dinu nu stia cu cine avea de-a face si cu ce se ocupa a' lui Bistos; numai că, până atunci, nu-l prinsese încă pe fată. A vrut să-i confiste tuica, cu tot cu cărută si cu cai cu tot (umbli cu marfă de contrabandă, hai, dumicatii mă-tii, tuna si fulgera Dinu), dar a' lui Bistos atâta s-a rugat de el ca de Dumnezeu, că avea 7 mâncăi acasă, că pământ de unde dacă i-l luaseră colectivul, a rămas numai cu niste pruni acolo, că asa si pe dincolo, până când lui Dinu i s-a făcut milă si i-a dat cale liberă să se întoarcă. Dar să nu-l mai prindă că dă de dracu.

Asa era Dinu militianu', mai milos, da si când îl zgândăra câte unul ti-l altoia ca lumea, cum a pătit-o alde Mihoc, că l-a bătut Dinu până l-a căpiat.

Că ăsta, alde Mihoc, avea gura spurcată, mai ales când „se uda la mate" (el nu zice că bea ci se udă la mate). Atunci îl apucă mâncăriciul la limbă si-i înjura pe cei care i-au luat pământurile si gradinile mostenite de la părinti si i le-au trecut la colectiv prostindu-l că ce bine are s-o ducă el pe urmă. Asta a fost prin '62, eu abia mă născusem, iar de-atunci, Mihoc bea întruna (ori se udă la mate, dacă le mai are). Pe la ceapeu nu-l mai prinde nimeni, la lucru. Pentru că nici nu se duce. Se duce numai noaptea ca să fure cu sacul bucatele că, zice tot el:

- Iau de la mine! De pe pământurile mele. Ce, altii nu iau?

Si are dreptate, toti iau. Ia si presedintele de ceapeu, cu toate ca, din când în când, el se mai ia si cu mâinile de cap si zice:

- Firea-ti ai dracului de hoti! Poate si din cauză că altii fură mai mult decât el. Ori asa i se pare. Si mai adaogă:

- Satul ăsta e o adunătură de hoti, firea-ar el al dracului!

Presedintele de ceapeu e oltean. S-a pripasit pe la noi pe vremea când mai trăia si mama, D-zeu s-o ierte, cică l-au trimis partidul. Il cheamă Tovarărusul Popescu.

Pe vremea când mai trăia mama oamenii nu se înrăisera încă într-atâta, ori mi se pare mie. Ori eram eu prea mic ca să văd lucrurile asa cum erau. Poate si dacă nu se prăpădea, as vedea lumea cu alti ochi...

Ce noapte a mai fost si aia, cerul se lumina la fiecare clipă, tunetele te asurzeau iar de plouat nici strop. Biata mama umbla de colo colo, era bortoasă rău cu frate-meu, Ucă, si nu-si găsea locul; când înăuntru, când afară, tinându-se cu mâinile de pântece. De doua sau de trei ori s-a lăsat, gemând, pe vine, adresându-i-se tatei:

- Acu'! Imi vine! Fugi de adu pe careva să mă mosească!

Tata ma trimitea pe mine, nu voia s-o lase singură, iar eu când să plec, îsi revenea.

- Lasă, mi-a trecut.

Odata, a traznit cu atâta putere, încât s-a cutremurat toata casa. Mama numai ce iesise. Am si dat buzna afara, după ea, să vedem ce s-a întâmplat, cu toate ca eu mă albisem de frică. Am scotocit ograda pas cu pas. In cele din urmă, am ajuns si în spatele casei unde am dat peste o gaura. Groapă. Ori put. Ori ce era. D-zeu stie când se căscase acolo. Nu părea mai mare de roata unui car si-o puteai vedea si când nu brăzdau fulgerele. Mai că nu lucea cât era de neagră. Pe marginea ei scâncea o mogâldeată. Era Ucă, frate-meu, abia născut. Mama nicăieri. Am tot strigat-o cu tata prin noapte, am tot căutat-o, umblând ca bezmeticii prin sat si prin coclauri, cu Ucă după noi, înfofolit intr-o pătură. Mama n-a mai fost de găsit si nici n-a mai apărut. Unde putea (toti din sat au fost de aceeasi părere), unde putea să plece asa lăuză cum era? La doua zile, a venit parintele Cioacă si a facut o slujbă pe locul unde fusese groapa, groapă care se închisese la loc, prin nu stiu ce minune, de parcă nici nu existase. Tatei i-au dat lacrimile, eu am plâns de-a binelea, babele au bocit cât le-au tinut puterile iar Ucă a tipat ca

din gură de sarpe de flămând ce era, până a adus Saveta, văduva lui Măgheran, o cană cu lapte de capră. Lapte de la Suta (cum îsi cheama Saveta capra); si umblau niste vorbe în legătură cu Suta si Bâzdâcea, un holtei tomnatic ce locuia singur în capătul satului. Se spune că l-a văzut careva, că el si cu Suta...mi-e si silă să povestesc ce-am auzit. După mintea lui Bâzdâcea nici nu era prea greu de crezut. Pe Bâzdâcea l-au bătut odată, mai demult, niste oameni trimisi tocmai de cei de la conducerea raională. Fuseseră tocmiti să umble prin sate si să inscrie toata suflarea în colectiv. Iar Bâzdâcea o tinea una, că el nu si nu, că el făcuse armata cu 10 ani în urmă, undeva pe Dunăre, si se lămurise ce însemna colectiva. L-au pocnit cu ciomegele peste cap pâna l-au prostit. Asta pentru că n-a vrut să-si dea avutul cu mâna lui. Că până la urmă tot i l-au luat.

La o săptămână după slujbă, părintele Cioacă a venit sa vorbească cu tata. I-a spus că, dupa lege, el nu poate să-i facă mamei înmormântare. Că-i trebuie, pentru asta, un certificat de deces si asa mai departe.

- Păi si slujba de săptămâna trecută ce-a fost?

- A fost pentru groapă...

- Cum, a făcut tata suparandu-se, groapa da, omul ba?

Părintele a dat din umeri.

- Asa sunt legile...

Asa că tata s-a dus la primărie în Măgura de unde apartineam. Acolo, primarul i-a spus că nu poate să-i elibereze tatii certificatul pentru că nu sunt dovezi că mama ar fi murit. Tata s-a supărat asa de rău, i-a strigat primarului în fată că are să o înmormânteze el. Că nu are nevoie nici de popă nici de primar.

A venit acasă si a început să mesterească o cruce din lemn. La sfârsit, a scris cu briceagul: „Todoro, acolo unde esti, hodineste!". L-am ajutat să aseze crucea pe locul unde se căscase gaura din noaptea aceea. Am semănat si flori dar n-a iesit niciodata nimic, cu toate că le-am udat in fiecare seară.

A fost o vreme când mama îmi apărea în fiecare vis. Dimineata mă trezeam si amintindu-mi, începeam să plâng. Păreau atât de reale visele acelea...Tata isi mai amintea si el de mama. Mai ales că nu mai gătea nimeni (era singurul lucru cu care nu mă puteam deprinde). Continua să lucreze la

ceapeu, în lehamite, mai treceam si eu, cu Ucă-n spinare, să-l ajut la „normă". Mergea si la biserică (tata), duminicile si sărbătorile, ca toată lumea. Si mai mergea si la bufet, la Avram, unde bea cu alti bărbati. La bufet începuse să meargă din ce în ce mai des, se prăfuia bine si când ajungea acasă, se culca de-a dreptul îmbrăcat

Mie mi-ar fi plăcut la scoală. Se prindea învătătura de mine. Dar cine să stea cu Ucă? Mă mai rugam câteodată de Saveta. Numai că Saveta nu stia să se poarte cu copiii, trăise singură si retrasă mai toată viata ei. Mai îmi si striga de la poartă:

- Vezi să nu stai mult că dacă face pe el io nu-l schimb!

La scoală îl aveam învătător pe tovarăsul Tăsală. Era suplinitor, nu stia nici el prea multe, dar am învătat de la el să scriu si să citesc si tot a fost un câstig. Mie îmi dădea cărti. Stia de situatia mea si mă lăsa să-mi aleg orice. Si să le iau si acasă. Imi zicea:

- Mă, tu ai să ajungi cineva!

Si tot el mă mai întreba câteodată:

- Ti-e dor de mă-ta?

- Mi-e tare dor, tovarăse Invătător...

- Lasă că-ti trece. Da încet. Si cu răbdare.Tat-tu ce mai zice?

- Nu stiu, tovarăse Invătător. E beat tot timpul.

- Bea si el să uite.

Si probabil că lucrurile s-ar fi uitat dacă intr-o zi, chiar de ziua sfintilor Apostoli Petru si Pavel groapa nu s-ar fi deschis din nou. Trecuseră doi ani. Eram în spatele casei, cu Ucă, udam florile ce se încăpătânau să iasă, de pe mormântul mamei, când am văzut gaura. Intâi mică, cât să se strecoare o măna, pe urmă tot mai mare. Incremenisem în fata ei. M-a trezit din amorteală Ucă frate-meu, care începuse să strige:

- Gaula, gaula!

Nu-l putea pronunta încă pe „r" si îl mai si întepase cu o zi înainte o viespe tocmai de vârful limbii în timp ce sugea dintr-un băt cu care scormonise un musuroi de furnici.

- Gaura! Gaura! am început si eu sa strig cât m-au tinut plămânii, alergând înspăimântat pe ulita mare a satului. Am stârnit ceva hărmălaie,

câinii au început să latre ca turbatii

- Noa, ce-i? m-a oprit Anuta 'ntr-o doagă, te-o muscat sarpele?

- Sarpe...nu...ce sarpe?

M-am asezat pe o piatră. Spaima si toată alergătura aia mă sleiseră de puteri.

- Atunci ce te-o apucat să fugi asa?

- S-a deschis din nou gaura aceea care a inghitit-o pe mama...

Pe urmă mi-a fost ciudă că i-am spus, nimeni nu vorbea cu Anuta 'ntr-o doagă. O mai ascultau, dar de răspuns nu-i răspundea nimeni si nici nu-i dădeau cel putin „Bună dimineata!"

- Hăă...a făcut ea. Si...e mare?

- Nu, e mică, i-am spus, ridicându-mă. M-am reântors acasă, mi-era de Ucă, frat-meu, pe care-l lăsasem singur ascuns după o lavită.

Chiar si tata si-a făcut aparitia devreme, desi era sărbătoare mare si, la bufet, unde servea Avram, trebuie să fi fost înghesuială. Iar după tata au venit o multime de gura-cască. Intrebau tot felul de nimicuri trăgând cu ochiul in spatele casei noastre, după gaură. Gaura apucase să se închidă ca si prima oară, asa că n-au văzut nimic si au plecat cu buzele umflate. Dar lovitura avea să cadă în dimineata următoare. Maria, femeia Ciunii Soitului nu mai era de găsit nicăieri. O căutase Ciuna pana a cazut lat.

- Nu-i si nu-i! făcea si-si punea capul în palme cu disperare.

Dispăruse cu o seară înainte si nu lăsase nici o urmă. La fel cum i s-a întâmplat si mamei. De data asta, pe Maria a căutat-o întreaga suflare si n-au lasat nimic nescotocit. Dinu militianul (Plutonieru') a dat telefoane prin toate satele invecinate. Nimeni nu văzuse nimic. Nimeni nu auzise nimic.

- E lucru necurat la mijloc, si-a dat cu părerea lelea Orbăneasa, o babă urâtă si slabănoagă ca o prună afumată. Locuia peste drum de Magazinul Universal, in buricul târgului, la numai o asvârlitură de băt de biserică. Se ocupa cu vrăji, descântece, blesteme si câte altele. Si tot ea a mai adăugat: A înghitit-o gaura lui Petrea! A mai stat, a mai clocit ce tocmai spusese, apoi si-a dat iara cu parerea: A fost blestemată Todora!

Vorbele Orbănesii au zburat din gură-n gură. Mare rău ne-au făcut mie

si tatei. Căci oamenii au început să ne privească piezis si crucis. Din ce în ce mai crucis. Mai ales că n-a trecut o luna si gaura s-a deschis din nou. De data asta au fost copiii lui Todosie, Oana si Liviu. Dinu a chemat ajutoare de la judet iar copiii au fost dati în urmărire generală pe toată tara. Nu i-au găsit. Eu as fi vrut să-i găsească. In felul acesta as fi tras si eu sperante pentru mama. Dar nu i-au găsit. Cum nu aveau sa-i găsească nici pe Dumitru, Ioanea Florii Dumii, a' lui Busuioc si încă altii.

Astea le-a pus capac la toate. Cei din sat au început să-l ocolească pe tata de la distantă. In biserică nu l-au mai lăsat să intre. Nici în bufet. Nici în casele lor. Si nici la ceapeu. Dacă se întâlnea careva cu el pe ulită, se fereau de el ca de unul lovit de vreo molimă grea. Copiii au început să strige după el:

- Uite moartea!

Si fugeau ca niste apucati.

Practic, tata a fost fortat să plece din sat. Asa că intr-o buna zi, mi-a spus:

- Băiete, eu mă duc!

Si nici una nici două, s-a ridicat de pe pat, si-a pus pălăria (cea cu pană de păun) pe cap, s-a încins cu chimirul si dus a fost. Atât avea să-mi mai strige în timp ce iesea pe ulită:

- Ai grijă de Ucă si fereste-te de stii tu ce...

N-avea să se mai întoarcă. Cel putin n-a făcut-o până acum.

După plecarea sa, ca un miracol, groapa nu s-a mai deschis. Si nimeni din sat n-a mai fost dat dispărut. Ceea ce a facut-o pe lelea Orbăneasa să-si schimbe parerea:

- Nu Todora ci Petrea (adică tata) a fost cel blestemat.

Acum toti erau încredintati ca, prin plecarea sa, tata luase cu el si blestemul.

- Să stea la oras, au spus. Se poate trăi si la oras.

Se duc pe rând la el si-i spun:

- La ce să te mai întorci. Să tragi la ceapeu ca o vită? Toata viata? Acum ai o meserie, esti asudor. De copii avem noi grijă să nu le lipsească nimic.

E drept că, după plecarea tatii, oamenii au redevenit prietenosi cu mine si Ucă. Mi-au promis chiar că vor pune mână de la mână si au să mă trimită

la liceu în oras, cu tata. Ceea ce mi-a cam tăiat respiratia.

- Si Ucă?

- Si pe el.

N-am mai dormit multe nopti. Mă tot foiam în pat cântărind lucrurile când pe-o parte când pe cealaltă.

Intr-o seară, trecând pe ulită am auzit-o pe lelea Orbăneasa spunând altor babe de seama ei, în dreptul portii lui Bout:

- Blesteme ca acestea, ajung să le poarte si copiii!

N-am mai putut, am simtit că iau foc. M-am repezit la ea si am scuipat-o în fată. Si poate cine stie ce s-ar mai fi intamplat dacă Ucă nu m-ar fi oprit. Uca crescuse între timp, se făcuse ca un urs, când îl vedeau, oamenii se mirau prosteste.

- Las-o dracului, m-a linistit frate-meu, nu vezi că e proastă?

In momentul acela am hotărât să plec la oras, la tata. I-am spus lui Ucă:

- Cred ca vii cu mine, nu-i asa?

- Bodagproste, a facut el si ne-am pus pe treaba.

Asta s-a petrecut alaltăieri.

Ieri, cand tocmai indesam ultimele zdremte prin desagi, a trecut pe la noi Popa din Columbari. Noi nu stiam cine e dar s-a prezentat singur.

- Sunt popa din Columbari!

I-am pupat mana, cum se cuvine si ne-am vazut de ale noastre, crezand ca Parintele era doar in trecere, insa el s-a asezat pe ladoiul de zestre al mamei si ne urmarea cu ochii subtiati. Din cand in cand isi trecea cate-o mana prin barba-i stufoasa si tusea. Grozav ce mai tusea.

- Plecati la oras? ne-a intrebat deodata pe nepusa masa.

- Da, la tata, am raspuns. Il stiti pe tata?

- Il stiu.

Uca, mai indraznet, l-a intrebat si el:

- Dar d-ta unde mergi?

- Eu nu mai merg nicaieri.

Pe urma a inceput sa tuseasca, abia s-a potolit. Cred ca era bolnav, ori poate prea batran. Purta numai haine negre, ducea mai mult a calugar.

- Eu am venit sa va spun o poveste.

- Da noi trebuie sa prindem cursa de Ciucea, a sarit Uca, acum n-avem timp de povesti. Mergem la oras, la tata care e asudor...

I-am facut semn sa taca.

- Ce fel de poveste?

- O poveste... a soptit parintele. Aveti o cana de apa?

I-am adus o cana de apa pe care o bau pe nerasuflate.

- O poveste trista... Si urata. Chiar infricosetoare, pentru vremurile de atunci. O poveste despre un sat blestemat.

Cuvantul acela parca m-a curentat. Caci imi amintea de toate prin cate trecusem pana atunci. De mama, mai ales, pe care continuam s-o visez in fiecare noapte. De tata, pe care abia asteptam sa-l intalnesc.

- De satul vostru vreau sa va povestesc, a mai adaugat, privindu-ma in ochi. Nici tu, nici taica-tau, nici maica-ta. N-aveti nici o vina in parte, ci cu toti impreuna, eu mai ales...Hm...Am venit sa ma spovedesc...

Si nici una nici alta, Parintele s-a si asternut pe povestit. Incet si rar, poticnindu-se din cand in cand de cate-un acces de tuse.